

Sygnatura akt II Ca 1622/14, II Cz 2080/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Barbara Kursa
Sędziowie:	SO Bogdan Popielarczyk SR (del.) Agnieszka Michalak (sprawozdawca)
Protokolant:	Agnieszka Zapalska

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2014 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. W.

przeciwko T. W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji i zażalenia pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie

z dnia 27 marca 2014 r., sygnatura akt I C 1730/13/K

1. oddała apelację i zażalenie;
2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1350 zł (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowań odwoławczych.

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 19 listopada 2014 r.

W sprawie z powództwa B. W. przeciwko T. W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności Sąd Rejonowy dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie Wydział I Cywilny wydał w dniu 27 marca 2014 roku wyrok, w którym w pkt I. pozbawił tytuł wykonawczy wykonalności w części dotyczącej punktu XIV postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 12 czerwca 2012 roku, sygn. akt II Ca 818/11, co do pierwszej raty wysokości 48 937,50 zł do kwoty 13 205,38 zł, w pkt II. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2 417,00 zł tytułem kosztów postępowania, a w pkt III. nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu

Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie kwotę 2 447,00 zł tytułem opłaty uiszczonej od której powód był zwolniony.

W uzasadnieniu Sąd wyjaśnił, że rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o art. 840 par. 1 pkt 2 k.p.c. i 498 par. 1 k.c. Przyjął że doszło do wygaśnięcia wierzytelności przysługującej pozwanej (co do pierwszej raty), na skutek potrącenia jej z wierzytelnością przysługującą powodowi wobec pozwanej. Stronom przysługiwały bowiem wymagalne wierzytelności pieniężne, nadające się do egzekucji w trybie postępowania sądowego. Sąd podniósł, że przepisy nie wymagają zachowania żadnej szczególnej formy dla zawarcia umowy przelewu wierzytelności. Wobec czego pisemne oświadczenie I. W. zaakceptowane konkludentnie (art. 60 k.c.) przez powoda, uznać należało za skuteczną umowę cesji, tym bardziej że okoliczność ta nie była przez pozwaną kwestionowana. Podniósł, że pozwana żądanie oddalenia powództwa opierała głównie na zarzutach dotyczących oświadczeń składanych przez powoda oraz orzeczeń i ich podstaw, zapadłych w postępowaniu, w którym zostały wydane tytuły wykonawcze. O kosztach postępowania Sąd orzekł na zasadzie art. 98 k.p.c.

Pozwana T. W. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła zażalenie na pkt II. i III. Wyroku z dnia 27 marca 2014 roku, tj. w przedmiocie zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa adwokackiego oraz kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa, od których powód był zwolniony. Zaskarżonemu wyrokowi pozwana zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, a to art. 102 k.p.c. oraz art. 113 ust.4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, oraz wniosła o jego zmianę poprzez nieobciążanie pozwanej kosztami zastępstwa adwokackiego na rzecz powoda oraz kosztami sądowymi na rzecz Skarbu Państwa, od których powód był zwolniony. Zdaniem pozwanej, wydając rozstrzygnięcie, Sąd I instancji naruszył przepis art. 102 k.p.c., albowiem zgodnie z jego wykładnią zastosowanie tego przepisu nie wymaga osobnego wniosku od strony przegrywającej, stąd Sąd, pomimo braku złożenia przez pozwaną stosownego wniosku, miał obowiązek z urzędu rozważyć kwestię jego zastosowania. Pozwana wskazała także, że jest emerytką, otrzymuje emeryturę w wysokości 1 500,82 zł netto, ma na swoim utrzymaniu córkę D. W., która studiuje w K., i jej jedynym dochodem jest renta w wysokości 925,00 zł miesięcznie. Z renty tej córka pozwanej musi opłacić wynajem mieszkania oraz media. Pozwana wspiera córkę kwotą 600,00 zł – 900,00 zł miesięcznie. Miesięczne koszty utrzymania domu pozwanej wynoszą około 795,00 zł.

Pozwana wniosła także apelację od wyroku Sądu I instancji zaskarżając go w całości i domagała się zmiany wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i obciążenie powoda kosztami postępowania za I i II instancję. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a to przepisy art. 840 par. 1 k.p.c. w związku z art. 498 k.c. oraz art. 509 i 511 k.c. poprzez przyjęcie, że powód w sposób dorozumiany przyjął oświadczenie I. W. z dnia 12 września 2012 roku w przedmiocie przelania wierzytelności w łącznej kwocie 47.150,00 zł pomimo, że przelew tej wierzytelności powinien być stwierdzony pismem. Nadto pozwana zarzuciła wyrokowi naruszenie przepisów postępowania, a to przepisu art. 207 par. 2 i 3 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku pełnomocnika złożonego na rozprawie w dniu 27 marca 2014 roku o określenie 14 dniowego terminu do złożenia odpowiedzi na pozew, mimo udzielenie pełnomocnictwa do występowania w sprawie dopiero w dniu 24 marca 2014 r.

W uzasadnieniu apelacji pozwana podniosła, że przelana przez I. W. wierzytelność jest stwierdzona pismem, a to postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 12 czerwca 2012 roku, sygn. akt II Ca 818/11, stąd jej przelew na powoda – zgodnie

z wymogami art. 511 k.c. – wymagał pisemnej umowy, w której oba oświadczenia woli, tj. zarówno I. W. jak i B. W. będą posiadać formę pisemną. Odnośnie naruszenia przepisów postępowania pozwana podała, że zamieszkuje poza K., w miejscowości P., stąd ustanowienie przez nią pełnomocnika

w K. wiąże się z koniecznością odbycia dalekiej podróży, znacznymi trudnościami

i kosztami, co spowodowało że dopiero w dniu 24 marca 2014 roku mogła udzielić pełnomocnictwa procesowego. Biorąc pod uwagę, że rozprawa wyznaczona została na dzień 27 marca 2014 roku oraz to, że pełnomocnik nie mógł się zapoznać z aktami sprawy, oddalenie wniosku o określenie 14 dniowego terminu do złożenia odpowiedzi na pozew i wniosków dowodowych, wpłynęło na treść orzeczenia.

Sąd zważył, co następuje.

Zarówno apelacja jak i zażalenie jako bezzasadne podlegają oddaleniu.

Zarzut naruszenia art. 207 par. 2 i 3 k.p.c. nie znajduje uzasadnienia w realiach niniejszej sprawy. Oddalenie wniosku o zakreślenie terminu do złożenia odpowiedzi na pozew nie stanowiło naruszenia w/w przepisu. Pozwana otrzymała odpis pozwu wraz

z zobowiązaniem do złożenia odpowiedzi na pozew i wniosków dowodowych, w dniu 30 października 2013 roku, zaś pełnomocnictwa dla profesjonalnego pełnomocnika udzieliła w dniu 24 marca 2014 roku – na 4 dni przed rozprawą. Zwłoka w dokonaniu tej czynności nie została w żaden sposób usprawiedliwiona. Usprawiedliwieniem nie może być duża odległość miejsca zamieszkania pozwanej od K., czy znaczne koszty podróży do K.. Pozwana ostatecznie podróż tą odbyła, znajdując na nią potrzebne środki finansowe. Pozwana mogła przesłać pełnomocnictwo drogą pocztową czy ustanowić pełnomocnika procesowego w pobliżu miejsca swojego zamieszkania. Nadto, co słusznie podnosi Sąd Rejonowy, sprawa miała charakter nieskomplikowany, a zebrany w sprawie materiał nie był obszerny, wobec czego pełnomocnik pozwanej mógł zapoznać się z aktami sprawy przed rozprawą i zgłosić wnioski dowodowe w dniu rozprawy.

Drugi z zarzutów apelacji także nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd I instancji dokonując analizy zaoferowanego przez strony materiału dowodowego słusznie przyjął, że doszło do zawarcia skutecznej umowy cesji wierzytelności pomiędzy powodem a I. W.. C. sama złożyła oświadczenie na piśmie, że dokonała przelewu wierzytelności, zaś cesjonariusz powyższy dokument przedłożył na dowód, że przysługuje mu określona w nim wierzytelność – a zatem świadczenie to od cedentki przyjął. Powołany

w apelacji art. 511 k.c. nie przewiduje rygoru nieważności w razie dokonania przelewu bez zachowania wymogu formy pisemnej. W takiej sytuacji, zgodnie z art. 74 par. 1 k.c., niezachowanie formy pisemnej zastrzeżonej w art. 511 k.c. nie skutkuje nieważnością umowy powodującej przelew, bowiem forma pisemna jest wymagana jedynie dla celów dowodowych, na wypadek ewentualnego sporu między stronami. Pozwana przed sądem I instancji nie kwestionowała skuteczności cesji wierzytelności, dlatego podnoszenie tego zarzutu na etapie postępowania apelacyjnego jest spóźnione.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w zażaleniu należy podnieść, że art. 102 k.p.c. stanowi, iż w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis powyższy jest odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Do jego zastosowania, jako rozwiązania szczególnego, muszą wystąpić wyjątkowe okoliczności, które nie są przez przepis skonkretyzowane. Przepis ten pozostawia sądowi kwalifikację wyjątkowych okoliczności, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, LEX nr 7366). Okoliczności brane przez Sąd pod uwagę przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji powyższego przepisu to nie tylko okoliczności związane z samym przebiegiem postępowania, lecz także te pozostające poza jego obszarem, czyli sytuacja życiowa i majątkowa strony.

Przez cały czas trwania postępowania ani pozwana ani jej pełnomocnik nie złożyli wniosku o zwolnienie pozwanej od ponoszenia kosztów sądowych, nie wykazali jej złego stanu majątkowego, ani nie podnieśli stanowiska na temat jej sytuacji rodzinnej, czy majątkowej. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 11 kwietnia 2014 roku, sygn. I ACa 9/14, hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania "przypadków szczególnie uzasadnionych" pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony stanowią podstawę do nie obciążania jej kosztami procesu. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego przepisu powinny być ocenione z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Natomiast sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi

sama przez się szczególnie uzasadnionego wypadku, o którym mowa w art. 102 k.p.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 czerwca 2014 roku, sygn. I ACa 44/14).

Zdaniem Sądu Okręgowego, wobec niepodniesienia twierdzeń o sytuacji majątkowej i rodzinnej pozwanej T. W., a w szczególności wobec braku wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych podczas kilkumiesięcznego trwania postępowania, Sąd Rejonowy w wyroku z dnia 27 marca 2014 roku słusznie orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając pozwaną jego kosztami w kwocie 2 417,00 zł oraz na zasadzie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał pobrać od pozwanej kwotę 2 447,00 zł tytułem opłaty uiszczoną od której powód był zwolniony. Wobec rzeczowego stanu faktycznego sprawy I C 1730/13/K, w ocenie Sądu Okręgowego nie było podstaw do zastosowania przez Sąd Rejonowy dyspozycji art. 102 k.p.c.

W tym stanie rzeczy Sąd, uznając apelację i zażalenie za niezasadne, orzekł na podstawie art. 385 k.p.c. i O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania odwoławczego.